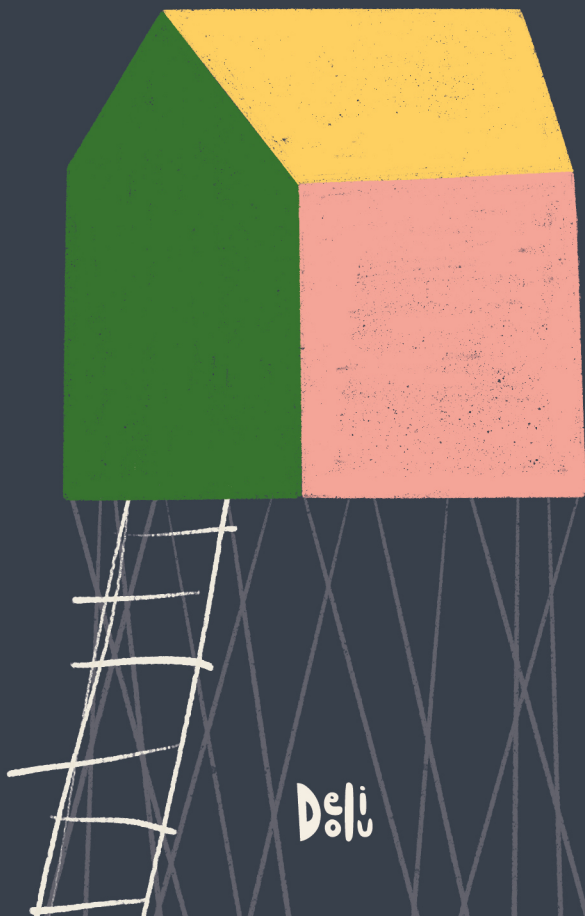

VAAT

DAMON GALGUT

Deji

2021
Booker
Ödülü

Damon Galgut

1963 yılında Güney Afrika'nın Pretoria kentinde doğdu. University of Cape Town'da drama eğitimi aldı. İlk romanı *A Sinless Season*'ı on yedi yaşında yazdı. Diğer kitapları *Small Circle of Beings* (1988), *The Beautiful Screaming of Pigs* (1991), *Sabtekar* (*The Impostor*, 2008) ve *İyi Doktor*'dur (*The Good Doctor*, 2003). Booker finalisti olan *İyi Doktor*, IMPAC Dublin Prize ve Commonwealth Writers' Prize ödüllerini aldı. *Yabancı Bir Odada* (*In a Strangers Room*, 2010) adlı romanı Man Booker Ödülü adayı oldu. *Vaat* (*The Promise*) adlı romanı 2021'de Booker Ödülü'nü aldı. Yazarın, bugüne kadar yayımlanmış dokuz romanı ve pek çok oyunu bulunmaktadır. Galgut, hâlen Cape Town'da yaşamaktadır.

Hasan Can Utku

1978'de İstanbul'da doğdu. Galatasaray Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'ndeki öğrenciliği sırasında bu üniversitenin tiyatro topluluğunda (GSÜTT) başladığı tiyatro çalışmalarını 2005 yılında aynı topluluktan arkadaşlarıyla birlikte kurdukları Tiyatro Öteki Hayatlar'da yazar ve yönetmen olarak sürdürdü. Yazdığı otuzun üzerinde oyun Tiyatro Öteki Hayatlar dışında Bursa, Erzurum ve Konya Devlet Tiyatrolarıyla Türkiye'nin çeşitli illerindeki profesyonel ve amatör topluluklarca sahnelenmiş, bu oyunlarla Mitos-Boyut 1. Oyun Yazma Yarışması'nda başarı ödülünü, Afife Tiyatro Ödülleri kapsamında Cevat Fehmi Başkut En İyi Yazar Ödülü'nü, Ekin Yazın Dostları ve Direskerarası Seyirci Ödülleri'nde Yılın En Başarılı Oyun Yazarı Ödülü'nü ve Cevdet Kudret Edebiyat Ödülleri'nde mansiyon kazanmıştır. Tiyatro çalışmalarının yanı sıra 2003 yılından beri profesyonel olarak Fransızca ve İngilizceden çeviri yapmaktadır ve ellinin üzerinde yayımlanmış çevirisi bulunmaktadır.

*Antonio ve Petrucio'ya menajerlikleri,
yemekleri ve yolculukları için*

VAAT

© 2021, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2021, Damon Galgut

İlk baskı 2021 yılında, İngiltere'de *The Promise* adı ile Penguin Random House şirketler grubunun bünyesindeki Vintage'in altmarkası olan Chatto & Windus tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Damon Galgut
TÜRKÇELEŞTİREN: Hasan Can Utku
EDİTÖR: Ayşegül Utku Günaydın
DÜZELTİ: Yağmur Yavaş Aydın
KAPAK TASARIMI: Burak Tuna
GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarnbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 284 18 14

Birinci Baskı: Eylül 2022 (2000 adet)

ISBN: 978-625-7314-66-4
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ'nin tescilli markasıdır.

delidolu.com.tr

VAAT

DAMON GALGUT

Deli

“Bu sabah altın burunlu bir kadınla karşılaştım. Bir Cadillac’ın içinde, kucagında bir maymunla yolculuk ediyordu. Şoförü arabayı durdurdu ve kadın bana, ‘Siz Fellini misiniz?’ diye sordu. Metalik sesiyle devam etti, ‘Sizin filmlerinizde neden tek bir tane bile normal insan olmuyor?’”

FEDERICO FELLINI

ANNE

Metal kutu adını söylediği anda Amor, bunun nihayet gerçekleştiğini anladı. Zaten bütün gün başı ağrıldığından gergindi, sanki rüyasında bir şey onu uyarmıştı da ne olduğunu hatırlayamıyordu: Yüzeyin hemen altında bir işaret ya da bir imge; derindeyse ıstırap, yangın çıkmış gibi.

Ancak sözcükler yüksek sesle söylendiğinde kulaklarına inanamadı. Gözlerini yumdu ve başını salladı. Hayır, hayır. Halasının ona az önce söylediği şey doğru olamazdı. Kimse lmemişti. Bu yalnızca bir sözcüktü, hepsi o kadar. Hiçbir açıklama olmaksızın orada, masanın üzerinde ters dönmüş bir böcek gibi öylece yatan sözcüğe baktı.

Hoparlörden çıkan ses, ona Bayan Starkey'nin bürosuna gitmesini söyleyince soluğu doğruca orada almıştı. Amor bu ânı öyle uzun zamandır beklemiş ve hayal etmişti ki artık ona gerçek gibi görünmeye başlamıştı. şimdi, o an gerçekleştiğinde ise rüya gibi geliyordu. Böyle bir şey gerçekten olmuş olamazdı, hele de Anne'ye, çünkü o hep yaşayacaktı.

Çok zgnm, dedi Bayan Starkey, bir kez daha kocaman dişlerini, birbirine bastırđıđı incecik dudaklarının ardına gizleyerek. Diğer kızlardan birkaçı Bayan Starkey'nin lezbiyen olduğunu söylüyordu ama onun herhangi biriyle seksi bir şeyler yaptđını hayal etmek pek kolay değildi. Ya da yalnızca bir kereliğine deneyip ondan sonra ömrü boyunca o işten tiksiniş olabilirdi. Hepimiz bu üzüntüye katlanmak zorundayız, diye ekledi ciddi bir sesle Marina hala,

gözlerini mendille silerken. Oysa aslında Anne'yi her zaman küçük görürdü, ölüp ölmemesi umurunda bile değildi.

Amor bavulunu almak üzere yatakhaneye geri dönmek zorunda kaldığında halası da onunla birlikte alt kata inip onu dışarıda bekledi. Yedi aydır burada yaşıyor ve bu ânı kolluyordu. Burada geçirdiği sürenin her dakikasında, zemini muşamba kaplı bu uzun ve soğuk odalardan nefret etmişti ama şimdi tam da buradan ayrılması gerektiğinde gitmeyi hiç istemiyordu. Tek arzusu yatağına uzanıp uykuya dalmak ve bir daha hiç ama hiç uyanmamaktı. Anne gibi mi? Hayır, Anne gibi değil çünkü Anne uyumuyordu.

Giysilerini yavaş yavaş bavula yerleştirdi ve sonra bavulu aşağıya, halasının kendisini okulun ana binasının önündeki balık havuzuna bakarak beklediği yere kadar taşıdı. Baksana! Şu ne kadar da kocaman, dedi suyun derinliklerini göstererek, hiç bu kadar büyük bir japonbalığı görmüş müydün? Amor, halasının hangi balığı gösterdiğini bile görmeden, hiç o kadar büyüğünü görmediğini söyledi, ne de olsa bunların hiçbiri gerçek değildi.

Cressida'ya binip okulun dönemeçli yolundan dışarı çıkarlarken pencereden gördüğü manzara da yalnızca bir rüyaydı. Bütün pelesenkler çiçek açmıştı ve parlak mor renkli baharlar çok çiğ ve tuhaf görünüyordu. Kendi sesi kulağına sanki konuşan bir başkasıymış gibi yankılı geliyordu ve ana kapıdan dışarı çıktıklarında sola değil de sağa dönünce kendi sesi, nereye gittiklerini sordu.

Benim evime, dedi halası. Ockie eniştayi almaya. Dün gece aceleyle çıktım, yani o şey olduğunda.

(O şey olmadı.)

Marina hala, sürme çektiği küçük gözleriyle yandan baktı ama kızıdan hiç tepki gelmiyordu. Sanki gizlice osurmuş gibi kadının içindeki düş kırıklığının neredeyse kokusu bile alınabiliyordu. Amor'u okuldan aldırarak için Lexington'ı göndermesi yeterli olurdu ama o bizzat gelmeyi tercih etmişti çünkü kriz zamanlarında yar-

dımcı olmaktan hoşlanırdı, herkes de bunu bilirdi. Kabuki makyajı yaptığı yuvarlak yüzünün ardında drama, dedikodu ve ucuz gösterilere karşı bir açlık yatıyordu. Televizyonda görülen kan banyoları ve ihanetler başka şeydi ama şimdi gerçek yaşam ona sahici ve heyecan verici bir fırsat sunmuştu. Kamuya açık bir yerde, müdirenin gözleri önünde korkunç bir haber verme şansı! Ama yeğeni olacak yağ tulumu doğru dürüst tek sözcük bile söylememişti. Bu çocukta bir terslik olduğunu Marina daha önce de fark etmişti aslında. Bütün bunları hep o yıldırımına yoruyordu. O günden sonra bir daha hiç eskisi gibi olamamıştı.

Galeta alsana, dedi halası somurtarak. Arka koltuktaydılar.

Ama Amor'un canı galeta istemiyordu. Hiç iştahı yoktu. Marina hala sürekli bir şeyler pişirip herkese yedirmeye çalışırdı. Ablası Astrid, Marina'nın evdeki tek şişman kendisi olmasın diye bunu yaptığını söylüyordu ama halasının ikinci çayı atıştırma hakları üzerine iki yemek kitabı olduğu ve bunların orta yaşlı, beyaz kadınlar arasında çok rağbet gördüğü de bir gerçekti.

Hiç olmazsa konuşulması zor bir çocuk değil, diye düşündü Marina hala. Söz kesmiyor, tartışmıyor ve dikkatini veriyormuş gibi görünüyordu, bu kadarı da yeterliydi. Okul ile Laubscher ailesinin yaşadığı Menlo Park'taki ev arasındaki mesafe fazla uzun değildi ama bugün zaman geçmek bilmiyordu ve Marina hala yol boyunca Afrika'ya alçak sesle, sır verir gibi bir tonla, sevimlilik katan küçültme ekleriyle konuşuyordu; ancak niyeti hiç de iyicil değildi. Anne'nin din değiştirerek bütün aileye nasıl ihanet etmiş olduğuyla ilgili her zamanki öyküyü anlatıyordu. Daha doğrusu eski dinine geri dönmesini yani Yahudi olmasını! Son altı aydır, Anne hastalandığından beri, halası bu konuda çok konuşmaya başlamıştı ama Amor ne yapabiliirdi ki? O yalnızca bir çocuktu, hiçbir güce sahip değildi, hem zaten insanın canı öyle istiyorsa eski dinine dönmesi neden bu kadar yanlış olabilirdi ki?

Dikkatini başka şeye odaklayarak dinlememeye çalıştı. Halası araba kullanırken küçük, beyaz golf eldivenleri takmayı severdi, kimbilir nereden edindiği bir gösteriş merakından ya da belki sırf mikrop korkusundan. Amor gözlerini, halasının direksiyonun üzerinde hareket eden ellerinin solgun şekline dikti. Eğer bütün dikkatini kısa ve tombik parmakları üzerinde tutmayı başarırca o ellerin üzerinde oynamakta olan ağzın söylediklerini dinlemek zorunda kalmayacaktı, böylece sözler de gerçek olmayacaktı. Gerçek olan tek şey eller ve onun o ellere bakıyor olmasıydı.

...İşin aslı annenin Hollanda Reform Kilisesi'ni terk ederek tekrar Yahudi olmasının tek nedeni benim küçük kardeşime inat yapmaktı, sırf çiftlikte kocasının yanına gömülmemek için, asıl nedeni işte buydu. Bir işi yapmanın doğru ve yanlış yolları vardır ve üzülerek söylüyorum ki annen yanlış olanı seçti. Aman neyse, diye iç geçirdi Marina hala eve vardıklarında, umalım ki Tanrı onu bağışlamış ve huzura kavuşturmuş olsun.

Arabayı yeşil, mor ve turuncu çizgileri olan güzel tentenin altındaki park yerine bıraktılar. Arka tarafta, beyaza boyanmış bahçe hendeğinin çevrelediği, kırmızı tuğladan yapılmış teneke çatılı banliyö bungalovu, beyazların Güney Afrika'sının bir diyoraması gibi yükseliyordu.

Kocaman kahverengi çayırın ortasında yapayalnız duran bir tırmanma oyuncağı, betondan bir kuş banyosu, çocuklar için bir oyun evi ve kamyon lastiğinden yapılmış bir salıncak... Belki sizin de çocukluğunuzun geçtiği yer gibi. Her şeyin başladığı yer.

Amor, zemine tam basmadan parmak uçları üzerinde halasının peşinden mutfak kapısına doğru yürüdü. Ockie enişte içeride kendine bu sabahki ikinci brendi-kolasını hazırlamaktaydı. Su işleri müdürlüğündeki tasarımcılık işinden emekli olduğundan beri günleri bomboş geçiyordu. Karısı onu suçüstü yakalayınca irkilip nikotinden sararmış bıyıklarını emdi. Sabahtan beri düzgünce giyinmek için saatlerce zamanı olmuştu ama hâlâ üzerinde bir eşofman altı, yakalı

tişört ve parmak arası terlikler vardı. Seyrelmiş saçlarını şekillendireciyle yana yatırmış, iriyarı bir adamdı. Amor'a nemli nemli sarıldığına bu, ikisi için de rahatsız edici oldu.

Annen için çok üzuldüm, dedi.

Ah, önemli değil, dedi Amor ve hemen ardından ağlamaya başladı. Annesi artık şey oldu diye insanlar sürekli ona acıyıp duracaklar mıydı böyle? Ağlarken kendini ikiye yarılmış domates kadar çirkin hissediyordu ve içinden bir an önce buradan, bu küçük korkunç odadan, onun parke zemininden, havlayıp duran Malta kanişinden, halasıyla eniştesinin bıçak gibi sert bakan gözlerinden kaçıp kurtulması gerektiğini geçirdi.

Ockie eniştenin, koridorun üst tarafında şu sıralar buralarda çok yaygın olduğu üzere pütürlü duvara tutturulmuş iç karartıcı akvaryumunun yanından banyoya doğru hızlıca geçti. Gözyaşlarını nasıl yıkadığını uzun uzun anlatmaya gerek yok, yalnızca Amor'un bir yandan burnunu çekerken bir yandan da gittiği her evde yaptığı gibi ecza dolabını açarak içine baktığını söylemek yeterli olur. Kimi zaman ilginç şeylerle karşılaştığı olurdu ama bu raflar yalnızca protez diş kremi ve Anusol gibi kasvet verici şeylerle doluydu. Sonra dolabı karıştırdığı için suçluluk duydu ve kendini bu duygudan arındırmak için raflardaki nesnelere sayıp hepsini daha hoş bir sıraya koyacak biçimde yerlerini yeniden düzenledi. Ama halasının bunu fark edeceğini düşünerek onları eski hâllerine döndürdü.

Koridordan geri gelirken Amor, Marina halanın çocuklarından en küçüğü ve en irisi, aynı zamanda da hâlâ bu evde yaşayan kuzeni Wessel'in yatak odasının açık duran kapısının önünde durdu. Yirmi dört yaşına gelmiş olduğu hâlde oğlanın, ordudaki hizmetini tamamladığından beri evde oturup pul koleksiyonuyla ilgilenmekten başka bir şey yaptığı yoktu. Dünyaya açılmak konusunda sorun yaşadığı besbelliydi. Babası onun bunalımda olduğunu düşünüyor, anneyse yolunu bulmaya çalıştığını söylüyordu. Ama Baba, yeğenin

yalnızca tembel ve şımartılmış olduğunu, bir an önce çalışmaya zorlanması gerektiği yönündeki görüşünü belirtmişti.

Amor kuzenini sevmezdi, hele şu sıralar o kocaman, şişkin elleri, muhallebi kâsesini andıran saç kesimi ve S harfini peltek peltek söylemesi hiç hoşuna gitmiyordu. Amor'la hiçbir zaman göz teması kurmazdı zaten ama şu anda elinde büyüteciyle pul koleksiyonunun en sevdiği parçalarından biri olan ve Dr. Verwoerd'un cinayete kurban gitmesinden birkaç ay sonra bu büyük adamı onurlandırmak için çıkartılmış üç pulluk sete bakarken kızın farkına bile varacak hâlde değildi.

Ne işin var senin burada?

Annen önce beni okuldan aldı, sonra da babanı, ardından da buraya geldik.

Ha, yani eve mi gidiyorsun?

Evet.

Annene üzüldüm, dedi nihayet başını kaldırıp ona bakarak. Amor elinde olmadan yine ağlamaya başladı ve gözlerini elbisesinin koluyla kurulamak zorunda kaldı. Ama kuzeni dikkatini yeniden pullarına çevirmişti bile.

Çok mu mutsuzsun?, diye sordu dalgınca, ona bakmadan.

Amor başını iki yana salladı. Şu an için doğru söylüyordu, hiçbir şey hissetmiyordu, içinde yalnızca boşluk vardı.

Onu sever miydin?

Tabii ki, dedi. Ama bu soruya karşılık olarak bile içinde bir şey uyanmamıştı. Bu yüzden de acaba söylediği doğru mu diye düşünmeden edemedi.

Yarım saat sonra, Ockie'nin eski Valiant'ının arka koltuğunda oturuyordu. Kilise kıyafetlerini giymiş olan eniştesi, kahverengi pantolonu, sarı gömleği ve yeni boyanmış ayakkabılarıyla sürücü koltuğunda kepçe kulaklarıyla oturmuş, dumanı ön camı buğulamakta olan sigarasını içiyordu. Yanı başındaki karısıysa yüzünü gözünü yı-

kamış, saçlarına sprey sıkılmış ve yanına da mutfağından bir torba dolusu atıştırılmalık almıştı. Şu anda kentin batı ucundaki mezarlığın yanından geçiyorlardı ve içeride küçük bir kalabalık, yere kazılmış bir çukurun çevresine toplanmıştı. Yakınlardaysa Yahudi mezarlığı vardı ve orada çok geçmeden, hayır, bunu düşünme, mezarlara bakma, ama Kahramanlar Anıtı'na bakmamak da elde değildi ki! Bu kahramanların kim olduğunu bugüne kadar kimse açıklamadı, Anne de artık onlardan biri mi, bunu da düşünme, o zaman kendini yolun öteki tarafındaki çimento ve oto yıkayıcılar ile kirli apartman bloklarıyla dolu bölgeye hapsetmen gerekecek. Eğer her zamanki yoldan ayrılmazsan çok geçmeden kenti ardında bırakacaksın ama bugün her zamanki yolu kullanamazsın çünkü o yol Atteridgeville'den geçiyor ve o ilçe çok karışık şu sıra. Bütün ilçelerde kargaşa vardı, her yerde bu konuşuluyordu. Olağanüstü hâl ülkenin üzerinde kara bir bulut gibi gezinmekteyken, haberler sansürlenirken ve her yerde alarm vermek üzere olan elektrik yüklü bir hava hüküm sürerken bile, parazit gibi cızırtıyla fısıldaşan sesleri susturmanın bir yolu yoktu. Ama kime aitti o sesler, onları neden şimdi duymuyorduk? Şşş, dikkat edip iyice dinlersen duyabilirsin.

...Biz bu kıtadaki son mevziyiz... Eğer Güney Afrika düşerse, Moskova bunu şampanyayla kutlar... Açık konuşalım, çoğunluğun egemenliği demek, komünizm demektir...

Ockie radyoyu kapattı. Siyasi konuşmaları dinleyecek havada değildi, manzarayı seyretmek çok daha hoştu. Kendini bir öküz arabaşının içinde yavaşça ilerleyen Voortrekker atalarından biri olarak hayal ediyordu. Evet, kimi insanların düşleri kolay kestirilebilir. Yiğit öncü Ockie tarlasını sürüyor. Nehrin kestiği yerler dışında kupkuru ve kocaman Highveld gökyüzünün altında kahverengi ve sarı renklerde bir kır manzarasına ait görüntüler geçiyor. Adına çiftlik dedikleri ama aslında yalnızca bir at, birkaç inek ve biraz da koyun ve tavukla çiftlik olmaktan uzak olan bu şey ileride, alçak tepelerin ve

vadilerin arasında, Hartbeespoort Barajı'na giden yolun yarı mesafesinde yer alıyor.

Yol kenarındaki bir çitin ardında, ellerinde metal detektörü olan birkaç adamın, yerli çocukların toprakta çukur kazışlarını izlediklerini görebiliyordu. Bütün bu vadi bir zamanlar Paul Kruger'a aitti ve bu taşların altında bir yerlerde Boer Savaşı'ndan kalma iki milyon poundluk altının gömülü olduğu yönünde söylentiler vardı. Geçmişin zenginliği peşinde toprağın bir orası, bir burası kazılıyordu. Bu açgözlü davranış bile onun içinde nostaljik bir keyif uyandırıyor. Benim halkım, gözü kara ve kararlı bir güruhtur, İngilizleri atlattıkları gibi şimdi de zencileri atlatacaklardır. Afrikalılar ayrı bir ulustu, buna gerçekten inanıyordu. Manie'nin neden Rachel ile evlendiğini hiç anlamıyordu. Su ve yağ birbirine karışmazdı. Çocuklarından da belli oluyordu zaten, hepsi birbirinden boktan çıkmıştı.

Hiç olmazsa bu bakımdan o ve karısı uyumluydu. Marina, kardeşinin karısını hiçbir zaman sevmemişti. Ona göre bu anlaşma her şeyle yanlıştı. Kardeşi ne diye kendi kabilesinden biriyle evlenmemişti sanki? Ben bir hata yaptım, diye de itiraf etmişti, insan hatalarının bedelini öder. Manie zaten her zaman aptalcasına inatçı olmuştu. O kadın gibi kendini beğenmiş ve gururlu biri uğruna ailesinin isteklerine sırt çevirmiş ve elbette sonunda da terk edilmişti. Hepsi seks yüzündendi, eline koluna sahip olamadığı için. Marina o eylemden hiçbir zaman haz etmemişti, yalnızca bir kere Sun City'de bir araba tamircisiyle olan deneyimi dışında, ama sus, şimdi bahsini açmanın hiç sırası değil. O iş hep kardeşimin düşüşüne neden oldu, tıraş olmaya başladığı günden beri sadece keyfine bakıp başına sürekli dert açan küçük bir keçiye dönüşmüştü, ta ki o hatayı yapınca ve her şey değişinceye dek. O hata şimdi bir yerlerde askerliğini yapıyordu. Bu sabah ona da haber yollamışlardı ama eve ancak yarın gelebilecekti.

Anton eve yarın gelebilecekmış, dedi Marina, Amor'a ve sonra da dikiz aynasında rujunu tazelemeye koyuldu.

Çiftlik yoluna ters taraftan vardılar. Amor'un arabadan inerek bahçe kapısını açması ve arabanın arkasından yine kapatması gerekti. Sonra da her tarafında taşlar bulunan, araba üzerinden geçtikçe şasisinin cızırtılar çıkararak sürtündüğü engebeli yolda ilerlediler. Çıkan gürültüler Amor'a iyice yüksek geliyor, içini kemiriyordu. Başındaki ağrı daha da artmıştı. Açık yolda giderlerken en azından hiçliğin ortasında sürüklenmekte olduğunu az çok hayal edebiliyordu. Oysa şimdi artık tüm duyuları, ona gidecekleri yere varmak üzere olduklarını haber veriyordu. Eve varmayı hiç istemiyordu çünkü o zaman gerçekten bir şeyler olduğu ve yaşamında bazı şeylerin bir daha eskisi gibi olmayacağı gerçeği kaçınılmaz hâle gelecekti. Yolun elektrik direklerinin altından geçerek bayıra doğru ilerlemesini ve öteki tarafta, dipteki evi görmeyi istemiyordu. Ama ev işte oradaydı! Onu görüyordu.

Bu evi hiçbir zaman fazla sevmemişti. Dedesi burayı satın aldığında tuhaf ve küçük bir yerdi. Çalılarının arasında böyle bir yerde insan ne diye bu tarzda bir ev yapardı ki? Ama daha sonra, dede barajda boğulup ev Baba'ya kaldığında, kendisinin yerel mimari dediği ama hiçbir tarzı olmayan odalar ve eklentiler yaptırmıştı. Tasarımlarının hiçbir mantığı yoktu ama Anne'ye göre bunun nedeni evin ilk hâlinin kendisine kadınsı görünen *art deco* üslubunu kapatmak istemesiydi. Amma da saçma, demişti Baba, benim yaklaşımım tamamen pratik. Fantezi bir yana, buranın çiftlik olması gerekiyordu. Ama sonunda bu hâle gelmişti işte, her gece kilitlenmesi gereken yirmi dört tane dış kapısıyla, üslupların birbirine karıştığı kocaman bir karmaşa hâline. Bozkırın ortasındaki bu yer, ne bulduysa üzerine geçirmiş sarhoş bir adam gibi görünüyordu.

Yine de, diye düşündü Marina hala, burası bize ait. Eve bakma, toprağı düşün. Taşlı, çorak bir toprak hiçbir işe yaramaz. Ama bu toprak yalnızca bizim ailemize ait ve bu da insana belli bir güç veriyor.

Ve nihayet, dedi yüksek sesle Ockie'ye, karısı da aradan çıkmış oldu hiç olmazsa.

Sonra birden, ah Tanrım, arka koltuktaki çocuğu hatırladı. Ağzından çıkanı kulağın duysun Marina, özellikle de şu birkaç gün, cenaze bitene kadar. İngilizce konuş, kendini daha iyi kontrol edersin.

Beni yanlış anlama, dedi Amor'a. Annene saygım vardı.

(Hayır, yoktu.) Ama Amor bunu yüksek sesle söylemedi. Nihayet durmak üzere olan arabanın arka koltuğunda kaskatı oturuyordu. Evin önünde, çoğu tanıdık olmayan fazla sayıda araba durduğundan Ockie, kendisinininkini epeyce ileriye park etmek zorunda kaldı, bütün bu arabaların burada ne işi vardı? Amor, daha şimdiden yürüklerindeki Anne şeklinde boşluğa çekilen insanları ve olayları hissediyordu. Arabadan inip de kapıyı sertçe kapatırken Amor'un gözü arabalardan bir tanesine takıldı. Koyu renkli ve uzun bir arabaydı, o zaman sözcüğün ağırlığı daha da arttı. Bu arabanın sürücüsü kim, neden evimin önüne park etmiş?

Yahudilere, onu hemen götürmemelerini tembihledim, diye açıkladı Marina hala. Böylece annenle vedalaşabileceksin.

Amor bunu başta anlamadı. Çakıllı yoldan çatur çutur sesler geliyordu. Ön cephedeki pencerelerden salonun insanlarla dolu olduğunu görebiliyordu. İnsanlardan oluşan yoğun bir sisin tam ortasında, iskemleye çökmüş babası vardı. Ağlıyor, diye düşündü önce ama sonra fikrini değiştirdi, hayır, dua ediyor. Ya ağlıyor ya da dua ediyordu, son zamanlarda Baba'nın ikisinden hangisini yaptığını ayırt edebilmek gücü.

Ama sonra anladı ve içeri giremeyeceğini düşündü. O koyu renkli arabanın sürücüsü içeride annemle vedalaşmamı bekliyor; bu yüzden de kapıdan içeri giremem. Eğer kapıdan içeri girersem her şey gerçek olacak ve yaşamım bir daha hiç eskisi gibi olmayacak. Bu yüzden Marina içi yemeklik malzemelerle dolu torbasiyla hızlı adımlar atarken ve Ockie de onun arkasından ayaklarını sürürken, Amor dışarıda oyalandı. Bavulunu basamaklara bıraktı ve evin etrafından dolaşarak paratoneri ve duvardaki betondan yuvalarının içinde duran tene-

kelerini geçip, bacaklarının arasından mor taşakları görünen Alman çoban köpeği Tojo'nun güneşin altında uyukladığı arka bahçeye girdi. Çimenlerin üzerinden kuş banyosunun ve kapok ağacının yanından geçip ahırları ve ırgat kulübelerini arkasında bırakarak bayıra doğru koştu.

Nereye gitti bu kız? Daha demin arkamızdaydı.

Marina bu aptal kızın böyle bir şey yaptığına inanamıyordu.

Evet, diye onu doğruladı Ockie ve katkıda bulunmaya çok hevesli olduğundan bir daha söyledi. Evet!

Ah, geri gelecektir. Marina hoşgörülü olabilecek havada değildi. Bırakın da bu insanlar kadıncağızı götürsünler artık. Çocuk fırsatı geri tepti.

Uzun arabanın şoförü Mervyn Glass, son iki saattir başında kipa-sıyla mutfakta oturmuş, yaşlı dul adamın ablası olan buyurgan ka-dının talimatını beklemekteydi ve nihayet kadın ona yola çıkmasını söylüyordu. Bu çok zor bir aileydi, adam neler olup bittiğini hiç anlamıyordu ama pek aldırış edermiş gibi de görünmüyordu. Saygılı bir sessizlik içinde beklemek, işinin önemli bir parçasıydı ve içinden hiç de öyle davranmak istemediği durumlarda bile derin bir sakinlik izle-nimi verebilme yetisi kazanmıştı. Oysa Mervyn Glass özünde telaşlı bir adamdı.

Hemen ayağa fırladı. Yardımcısıyla birlikte müteveffadan kalanları almak üzere üst kattaki yatak odasına çıktılar. Bunun için bir sedye, bir ceset torbası ve ölenin eşinden son bir keder gösterisi gerekiyordu. Adam karısının ölü bedenine sarılarak kadın sanki kendi iradesiyle gi-diyormuş da onu kalmaya ikna edebilmiş gibi, gitmemesi için ona yal-vardı. Eğer Mervyn'e soracak olursanız size bunun hiç de görülmemiş bir şey olmadığını söylerdi. Bütün bunlara daha önce defalarca tanık olmuştu. Ölü beden, çevresindeki insanları kendisine doğru çeken tuhaf etki gücü de bunlar arasındaydı. Oysa yarına kadar bu tama-men değişecek, beden tamamen yok olacak ve onun kalıcı yokluğunun

üstünü tasarılar, düzenlemeler, anımsamalar ve zaman örtecekti. Evet, hemen. Yok oluş, ânında başlıyor ve bir anlamda hiç bitmiyordu.

Ama o zamana dek beden buradaydı, hem de bütün o korkunç, etten gerçekliğiyle herkese –hatta ölü kadını pek fazla sevmeyenlere bile, çünkü böyle tiplere mutlaka rastlanır– günün birinde kendilerinin de onun gibi böyle içi boşalmış, kendi kendine bakamayan bir biçimden ibaret olarak cansız yatacaklarını hatırlatacaktı. Akıl kendisinin yokluğu karşısında ürperir, bir gün düşünemez hâle geleceğini düşünmeye dayanamaz çünkü bu, boşlukların en korkutucusudur.

Neyse ki kadın ağır değildi, hastalığı içini boşaltmıştı, onu merdivenlerden indirmek, aşağıdaki zorlu köşeden döndürmek ve mutfığa giden koridorda taşımak kolay oldu. Dışarıda buyurgan abla onlara evin etrafından dolaşmalarını, ölüyü konukların önünden geçirmemelerini emrediyordu. Ziyaretçilerin bu son yolculuğun farkına varmaları ancak dışarıdaki uzun arabanın motorunun çalışması ve havada yarattığı titreşim yüzünden olmuştu.

Artık Rachel gitmişti. Gerçekten gitmişti. Bu eve yirmi yıl önce hamile bir gelin olarak gelmiş, bir daha da buradan ayrılmamıştı. Bundan sonrası ön kapıdan içeri bir daha asla giremeyecekti.

Tabutun içinde, yani demek istediğim evin içinde, dile getirilmeyen bir korku duygusu hâkimdi ama insanlar bunun nedenini bilemiyorlar ve sözcüklere dökmüyorlardı. Aslında aksine korkuyu savuşturan sözcükler çıkıyordu ağızlarından: Sana bir fincan daha çay koyayım mı? Galetalarımın tadına bakmak ister misin?

Bu konuşan Marina'ydı elbette, taşma tehlikesi gösteren çalkantılı derinliklerin üstüne yağlı cümleler dökmekte onun üstüne yoktu. Bir yandan da kolyesiyle oynuyordu.

Hayır, aç değilim.

Bu yanıtı veren Manie'ydi, kendinden yaşça çok küçük olan erkek kardeşi şimdi gözlerinin içine baykuş gibi bakıyordu, çocukluğunda yerde bulup da beslediği baykuş yavrusu gibi.

VAAT

DAMON GALGUT

Türkçeleştiren:
Hasan Can Utku

Damon Galgut'un 2021 Booker Ödülü'nü alan romanı *Vaat*, çiftlikte yaşayan Güney Afrikalı bir ailenin dağılışını ve yıllarca onlara hizmet etmiş siyahi emekçisine verdikleri ancak tutamadıkları sözü konu alıyor. Dört bölümden oluşan ve aile üyelerinin cenazeleri etrafından şekillenen kitap, Güney Afrika tarihinin otuz yılına tanıklık eden epik bir hikâye.

"*Vaat*, anlatı perspektifinin sürekli değiştiği, biçimsel olarak yenilikçi bir roman. Galgut'un alışılmadık anlatı stili, roman türünün 21. yüzyılda geldiği noktanın bir kanıtı. Uzun yıllar okurlarda yankı uyandıracadığına inanıyoruz."

Booker Ödülü jürisi

ISBN: 978-625-7314-66-4

9 786257 314664

Delidolu

delidolu.com.tr

f @ delidolukitap

Delidolu Yayınları